

Numismàtica eivissenca dels Àustries

per José Manuel Garrido Dobón

CARLES I (1516-1556)

Amb Carles I comencen les encunyacions ebusitanes referides a aquest estudi; són en la seua totalitat monedes de billó. La classificació de les monedes d'aquest rei resulta extremadament senzilla; se les reconeix per la corona imperial (tipus II), per un bust merament esquemàtic (tipus Ia i tipus Ib) i finalment, en el tipus III, per l'efígie reial cap a l'esquerra, cosa pràcticament única en aquestes monedes.

Monedes de Carles I, tipus i variants:

TIPUS I. La principal característica d'aquest tipus és a l'anvers, l'efígie reial és tosca i esquemàticament realitzada, la seua llegenda és il·legible; són peces d'un relatiu poc pes, entre 780 i 680 cg.

Del tipus I trobam dues monedes; ambdues corresponen a les característiques del dit tipus I, però són a la vegada diferents entre si.

Tipus Ia. Anvers: bust tosc i esquemàtic on no s'aprecia barba; corona de tres puntes; mira cap a la dreta.

Castell de clara factura, però molt esquemàtic.

Tant a l'anvers com al revers de la moneda les imatges van emmarcades per una gràfila de punts separats. El pes d'aquesta moneda és de 620 cg. Les llegendes són invisibles.

Tipus Ib. Anvers amb un bust tosc en el qual s'aprecien uns traços curts que corresponen a la barba.

Revers amb un castell toscament realitzat. Tal vegada reflectit sobre el mar.

Les imatges de l'anvers i del revers es troben emmarcades per una gràfila de punts separats.

El pes és de 780 cg i les llegendes són il·legibles.

TIPUS II. És característic d'aquest

tipus el rei a l'anvers amb una corona imperial.

Anvers: Cap reial cap a la dreta i damunt d'ell una corona imperial, emmarcat per una gràfila de punts.

Llegenda: + CAROL. D:G:R.

Revers: Castell de bella factura sobre el mar amb una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER : EVISA.

El seu pes és de 1,28 gr.

TIPUS III. És un tipus de moneda ben realitzat, i té com a particularitat que l'efígie reial mira cap a l'esquerra (és una de les dues úniques monedes de la sèrie d'aquestes encunyacions amb mirada cap a l'esquerra).

Anvers: efígie reial amb barba llarga i mirada dirigida cap a l'esquerra, envoltada per una gràfila de punts.

Llegenda: + CAROL. D:G:R.

Revers: Castell bellament llavorat sobre el mar, envoltat per una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER. EVISA.

Pes: 700 cg.

FELIP II (1556-1598)

Es continua amb Felip II l'encunyació dels doblers, encara que es canvia el tipus de lletra usat en aquestes peces. Apareixen barrejats el tipus de lletra romà amb el gòtic, donant com a resultat un tipus de molt poc gust.

Es diferencia la moneda de Felip II d'altres, pel disseny barbat i per l'abreviatura PHI. Tan sols per això ja es podria excloure d'altres monedes fetes durant el regnat d'altres reis Felips a Palma de Mallorca i a València (que són les més abundants, les quals, juntament amb les ja citades, apareixen als jaciments amb la primera).

Monedes de Felip II:

TIPUS IV. És l'únic tipus de Felip II; és fàcil de reconèixer per l'última paraula de la llegenda de l'anvers, MAIO, per la presència del bust reial

barbat i per l'abreviatura abans citada PHI.

L'anvers presenta el bust barbat de Felip II mirant cap a la dreta i envoltat per una gràfila de punts.

Llegenda: + PHI. DEI. GRA...

MAIO

Revers: Castell difuminat sobre el mar, tancat per una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER. EBUSI.

DNS

El pes d'aquest tipus de moneda és 1,25 gr.

FELIP III (1598-1621)

Felip III, a l'igual que el seu predecessor, tan sols encunyà un únic tipus de moneda a Eivissa. Aquest únic tipus de moneda, el dobler, difereix del tipus IV de Felip II i del tipus VI de Felip IV a causa d'aparèixer en aquesta moneda un bust sense barba que mira cap a l'esquerra; a més a més no duu l'ordinal que caracteritza la moneda de Felip IV. Per altra banda, al revers apareix un castell mancat de la torre de l'homenatge, que s'alça sobre dos merlets (cosa única en aquestes monedes).

Aquest tipus i el III són els únics amb el bust reial cap a l'esquerra.

Anvers: efígie reial cap a l'esquerra, sense barba ni corona, tot envoltat per una gràfila de punts.

Llegenda: + PHI. DEI. R. MAIO

Revers: Castell sobre el mar, on es nota la manca de la torre de l'homenatge. Escena emmarcada per una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER. EBUSI.

DNS

El pes d'aquest tipus V és de 1,58 gr.

FELIP IV (1621-1665)

Amb Felip IV apareix possiblement el tipus més abundant de monedes d'Eivissa i a la vegada el de pes més variable de totes aquestes encunyacions.

CARLES I

Tipus Ia

Tipus Ib

Tipus II

Tipus III

FELIP II

FELIP III

Tipus IV

Tipus V

FELIP IV

Tipus VI

CARLES II

Tipus VII

Ressegellada

Tipus VIII

Tipus IX

cions legals. S'introdueix amb aquest rei la novetat d'encunyar dues noves peces de billó més que en anteriors regnats. A més a més trobam una moneda ressegellada I A; entre les dues lletres hi ha un petit castell. Posteriorment al regnat de Carles II no es tornà a encunyar cap moneda de manera legal.

TIPUS VII. Dins d'aquest tipus s'inclouen tres subtipus amb igual anvers, revers i llegenda. Difereixen entre si, una per tenir doble pes que les altres dues i la darrera pel ressegellat especial.

Anvers: efígie reial cap a la dreta, coronada i sense barba, envoltada per una gràfila de punts.

Llegenda: + CAR. II. HISP. REX. AÑO 1686

Revers: el revers suposa un profund canvi. Romp amb la tradició de totes aquestes monedes, ja que es substitueix el castell per l'escut de la Corona d'Aragó. Envoltat tot per una gràfila de punts.

Llegenda: + MAGNI. VNIVER. TIS. EBUSIE

Pes: Aquesta moneda ressegellada i l'altre subtipus igual a aquest, però sense ressegellar, pesen 4,30 g i 9 g la de doble pes.

TIPUS VIII. És el tipus característic de les anteriors emissions.

Anvers: efígie reial coronada i mirant cap a la dreta, davant d'un 6, envoltada per una gràfila de punts. Entre les lletres del revers duu una estrella de sis puntes.

Llegenda: + CAROLUS. REX N

Revers: castell envoltat per una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER * EBUSI * DNS

TIPUS IX. Aquest darrer tipus difereix del precedent pel seu pes i pel cap reial que és més petit. També li manca l'estrella de sis puntes.

Anvers: efígie reial més petita davant del número 6, coronada i mirant cap a la dreta, envoltada per una gràfila de punts.

Llegenda: + CAROLUS. II REX N

Revers: castell emmarcat per una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER * EBUSI DNS

Pes: 0'74 g

Del tipus VII de doble pes conec un exemplar tallat i soldat, format per dues mitges parts esquerres de dues monedes.

Felip IV sols encunya un tipus de moneda, un model fàcil de reconèixer, ja que la manca de barba l'exclou del tipus IV i l'orientació de l'efígie reial l'exclou del tipus V. Però posseeix un tret diferenciador, capaç d'excloure'l dels tipus ací tractats: és l'estrella de cinc puntes que es troba en el revers entre VNIVER, EBUSI i DNS.

Anvers: efígie reial coronada que mira cap a la dreta i davant d'ella el número 6. De la seua llegenda destaca l'ordinal IIII (sic). Escena envoltada

d'una gràfila de punts.

Llegenda: + PHI. IIII. DDEI. G. REX. MAIO.

Revers: Castell sobre el mar, emmarcat d'una gràfila de punts.

Llegenda: + VNIVER * EBUSI * DNS

El pes d'aquest tipus IV és molt variable: 1,60, 2,05, 3,02 g.

CARLES II (1665-1700)

Amb Carles II finalitzen les encunya-

JOSÉ MANUEL GARRIDO DOBÓN